

PILGRIMMENS VEJ

Af samme forfatter

Lyt 2012

Sjælefrø 2012

Sjælekraft 2012

Sjælekald 2013

Kærlighedsbreve 2014

Drengen og sommerfuglen 2017

Pilgrimsbjerget 2020

Ordet er dig nær 2020

Pilgrim på jord 2023

P. M. von Bülow

PILGRIMMENS VEJ

VERGIL

Pilgrimmens vej

© Poul Michael von Bülow 2025

Udgivet af forlaget Vergil, vergil.dk

Omslagsillustration: Britta Brønsted

Tryk: Libri Plureos GmbH,

Friedensallee 273,

22763 Hamborg, Tyskland

1. udgave

ISBN 978-87-974210-1-7

Indhold

Forord	1
Indledning: De fem universelle veje	5
1: Efterfølgelsens vej	13
2: Overgivelsens vej	37
3: Selvforædlingens vej	63
4: Afkaldets vej	81
5: Tilbagevendelsens vej	103
6: Stjernerne på vejen	125
7: Den intelligente vej	135
8: Vejen som bevægelse	145
9: Om at blive vejen	153
10: Hvor vejene mødes	159
De fem universelle veje i skemaform	166

Illustrationer: Adobe Stock, Wikipedia

Forord

Denne bog er den tredje i en pilgrimstrilogi, der udover *Pilgrimmens vej* omfatter mine tidligere udgivelser *Pilgrimsbjerget* (2020) og *Pilgrim på jord* (2023). Fælles for de tre bøger er den vision, der står at læse på en af de første sider af *Pilgrimsbjerget*. Visionen lyder: “Når den sidste pilgrim på jorden har lagt sin offersten på pilgrimsbjerget, vil bjerget nå op til himlen, og jorden vil lyse.”

Ordet vision kommer af det latinske *visio*, der kan oversættes med “syn”. I *Pilgrimsbjerget* har bogens pilgrimsfortæller en række syn, det vil sige indre åbenbaringer eller oplevelser, der forekommer ham at være sande, og som han derfor vælger at stole på. Sagt på en anden måde vælger pilgrimmen at være tro mod det sande i ham. Synene hjælper pilgrimmen med at finde vejen til målet for sin vandring, pilgrimsbjerget, som han når i slutningen af den symbolske fortælling, der udfolder sig samtidig med, at pilgrimmen udfolder bogens vision.

I mit arbejde med de tre pilgrimsbøger har jeg som forfatter også valgt at være tro mod det sande i mig. Sandhed er i dette tilfælde en subjektiv størrelse. Hvad der føles sandt og rigtigt for mig, vil ikke nødvendigvis føles sandt og rigtigt for en anden. Alligevel har jeg valgt at stille visionen og det medfølgende tankegods til rådighed i form af disse bøger i et håb og en formodning om, at det kan være til glæde og inspiration for andre, ligesom det har været og er for mig.

Med *Pilgrimmens vej* vender jeg på en måde tilbage til udgangspunktet i *Pilgrimsbjerget*. Den vej, der i *Pilgrimsbjerget* udfolder sig som en abstrakt vision, en vandring i vers gennem et mytisk og mystisk fantasilandskab, har jeg med den foreliggende bog forsøgt at afmystificere, kortlægge og beskrive så konkret som muligt. Mit håb er, at *Pilgrimmens vej* vil kunne bruges som en *roadbook*, altså en slags vejkort over en åndelig udviklingsvej, en kærlighedsvej, som jeg tror, mange kan have glæde og gavn af at kende.

Skulle læsningen af *Pilgrimmens vej* give appetit på mere, kan jeg anbefale *Pilgrim på jord*, hvis omdrejningspunkt er den mission og det arbejde, vi som mennesker og menneskehed har foran os, hvis vi ønsker at virkeliggøre visionen om den lysende klode og være medskabere af en ny og bedre verden. Udover at være en åben invitation til at deltage i "Mission Jordan" er *Pilgrim på jord* tænkt som en åndelig rejsevejleder, der med støtte i åndsvidenskabens grundbegreber skitserer de færdselsregler, *rules of the road*, der gælder for en pilgrim på jord.

Da jeg nedfældede min vision for menneskeheden og jorden i *Pilgrimsbjerget*, vidste jeg ikke, at bogen et par år senere ville få en efterfølger i form af *Pilgrim på jord*. Og da jeg skrev og udgav pilgrimsbog nummer to, mente jeg bestemt, at emnet dermed måtte være udtømt for mit vedkommende. Men som tiden er gået, har jeg mærket et stigende indre behov for at gøre det samme emne tilgængeligt for en bredere læserskare, der ikke nødvendigvis føler sig tiltrukket af en episk-lyrisk fortælleform eller en esoterisk sprogbrug og begrebsverden.

I *Pilgrimmens vej* har jeg forsøgt at luge så meget som muligt ud i de lyriske sprogløst og tekniske termer og

skrive i et ligefremt og let forståeligt sprog, der ikke kræver særlige sproglige eller begrebsmæssige forudsætninger. Om det i et vist omfang er lykkedes, og om bogen og emnet i det hele taget har en relevans i den verden, vi lever i, er det op til dig, kære læser, at bedømme.

Der tales i disse år meget om behovet for nye og samlende fortællinger. Måske kan man se pilgrimstrilogien som et bud på en ny menneskelig grundfortælling, der handler om at være pilgrim i verden, pilgrim i en ny tid, og som følger sig til alle de andre fortællinger, der har tegnet og fortsat tegner menneskehedens historie. Tre bøger, der rummer henholdsvis en vision, en mission og en vej, pilgrimmens vej, menneskets vej.

Trilogiens grundfortælling bygger på centrale elementer fra den kristne fortælling. Med til grundfortællingen hører en ny lære, læren om de fem universelle veje, der her i bogen præsenteres for første gang. Læren om de fem universelle veje er en syntese af den kristne lære og visdomslæren, en lære, der på én gang er nyere og langt ældre end den kristne lære i den udgave, vi kender den i dag.¹

De tre bøger repræsenterer tre forskellige fortællemåder, en digterisk, en teknisk-åndsvidenskabelig og en generelt undersøgende, men grundfortællingen er fælles for de tre

¹ Visdomslæren eller den tidløse visdom er en fællesbetegnelse for teosofien eller åndsvidenskaben og den nyere esoteriske lære, der er repræsenteret ved forfattere som Alice A. Bailey og Lucille Cedercrans. I Danmark har især Niels Brønsted og Søren Hauge bidraget til at samle, strukturere og formidle dette store stofområde.

bøger. Det samme gælder den bagvedliggende åndelige impuls, som med trilogien er blevet trinvis nedtrappet fra et relativt højt abstraktionsniveau i den første bog, tæt på sjælens symbolverden og den rene impuls, til et lidt lavere niveau i den anden bog og et alment læseniveau i denne tredje bog. Er man i tvivl om, hvilket niveau og hvilken fortælle-måde der er passende, er *Pilgrimmens vej* et naturligt sted at begynde.

Jeg håber, at bøgerne, sammen eller hver for sig, kan inspirere nogle til at søge og finde pilgrimmens vej i dem selv. Hvis det skulle ske, vil pilgrimstrilogien have indfriet sit formål, og samtidig vil jeg som forfatter have fået rigelig belønning for mit arbejde med bøgerne.

Afslutningsvis vil jeg rette en stor tak til Britta Brønsted for den flotte kunstneriske fortolkning af pilgrimmens vej, der pryder omslaget til denne bog. Illustrationen trækker tråden tilbage til den første bog i trilogien, og dermed er en cirkel sluttet. Med sine fine illustrationer har Britta skabt et visuelt familieskab mellem de tre pilgrimsbøger, der på smukkeste vis understøtter og fremhæver bøgernes nære indholdsmæssige slægtskab.

Poul Michael von Bülow
Sønderby, marts 2025

Indledning: De fem universelle veje

Der findes en vej, som mennesker har vandret lige så længe, som der har været mennesker til. Vejen kendes under forskellige navne, såsom kærlighedens vej, kristusvejen eller slet og ret Vejen. Talløse gange er mennesker afvejet fra vejen, men lige så mange gange er de vendt tilbage til den, ganske enkelt fordi vejen har en dragning, ingen mennesker kan modstå i det lange løb.

Vejen ligger indlejret i vores inderste menneskelige væsen, i selve sjælen, og sjælens fintfølede og ufejlbarlige kompas fortæller os, om vi følger vejen, eller vi afviger fra den. Lytter vi til vores indre natur, den indre stemme, der forsøger at vejlede os, går vi sjældent forkert, farer vi ikke vild. Men glemmer vi at lytte, eller vælger vi at gøre os døve og lade den lavere menneskelige natur råde, er der en stor sandsynlighed for, at vi forlader vejen og begiver os ud på en af de mange vildveje, der ender blindt. Dermed er vi ikke dømt til evig fortabelse, det betyder bare, at vejen bliver længere og mere fyldt med modstand, end den behøver at være.

Som pilgrimme på denne jord vandrer vi mod et mål, der for langt de fleste er ukendt eller i bedste fald meget diffust aftegnet. Men for sjælen står målet lysende klart, og sjælen kender den korteste vej til målet, vejen med mindst modstand. Uophørligt forsøger sjælen at trænge igennem til os fra sin symbolverden og fortælle os, hvilken vej vi skal gå. Men i langt de fleste tilfælde bliver vejledningen hængende i

de bevidsthedslag, der skiller os fra sjælen, eller også er den omgivende støj og de ydre sanseindtryk så forstyrrende, at vi ikke er i stand til at opfange de finere sanseindtryk fra vores indre natur. Og så vandrer vi mere eller mindre i blinde.

Som verden ser ud i skrivende stund, må vi konstatere, at vi som menneskehed betragtet stadig er “det folk, der vandrer i mørket”, som profeten Esajas taler om i Det Gamle Testamente. Heldigvis efterlader profeten os ikke i mørket, for citatet lyder i sin helhed:

“Det folk, der vandrer i mørket, skal se et stort lys, lyset skinner for dem, der bor i mørkets land.”¹

Dette citat bliver juleaften og juledag læst op fra prædikestole i alle landets kirker som indledning til den første læsning i julegudstjenesten. Lyset, som profeten taler om, tolkes teologisk som en forudanelse om lyset fra Betlehemstjernen og fra det barn, der julenat bliver født i en stald i Betlehem. Barnet er Kristus, kærlighedens budbringer, der er kommet for at lede mennesker tilbage på den rette vej, kærlighedens vej. Hans budskab er enkelt: Du skal elske din skaber, og du skal elske din søster og broder lige så meget, som du elsker dig selv. Hvis vi overholder dette enkle bud, vil gudsriget blive en realitet.

At skabe en ny og bedre verden, et gudsrige på jord, er det mål, vi som menneskehed og som pilgrimme på jord arbejder hen imod. Det er målet med vores vandring. Hvordan når vi dette mål? Svaret er: ved at følge efter den fortrop af

¹ Esajas' Bog 9,1.

pilgrimme, der hver for sig har indfriet deres individuelle mål ved at følge kærlighedens vej. De har fulgt lyset, lagt mørkets land bag sig og er nået frem til solopgangskysten, morgensolens land, hvor indvielsens port har åbnet sig for dem som en stadfæstelse af, at kærlighedsbarnet er født i deres hjerter.

Så *efterfølgelse* er det første og vigtigste ledeord på pilgrimmens vej. Efterfølgelse af dem, der er gået forud, de pilgrimme, der har taget lidt længere skridt, har holdt lidt kortere pauser eller bare har fulgt en mere direkte vej end flertallet. Og selvfølgelig først og fremmest efterfølgelse af den pilgrim på jord, der har tilbagelagt vejen hurtigst af alle, og som efter sin egen afsluttende opstigning til pilgrimsbjergets top vendte tilbage i form af et lille barn for at lede og vejlede alle os, der følger efter.

Det andet ledeord på pilgrimmens vej er *overgivelse*. Overgivelse til den kærlighedskraft, som lyset fra kærlighedens nyfødte væsen fremkalder i pilgrimmens hjerte. Den naturlige magnetisme, der med kærlighedens kraft opstår i hjertet, drager pilgrimmen mod det næste delmål på vejen, og fra det tidspunkt behøver pilgrimmen ikke længere lyset fra himlen, men kan lade sig lede af sit eget indre lys og hjertets naturlige tiltrækning. Overgivelsen til kærligheden kulminerer med dåben i kærlighedens flod, hvor pilgrimmen træder ud i strømmen og bliver en del af den. Forinden har pilgrimmens lavere følelsesnatur gennemgået en renselse, som dåben med vand er et symbol på.

Det tredje ledeord er *selvforædling*, det vil sige forædling af pilgrimmens lavere selv. Efter renselsen af den lavere følelsesnatur på overgivelsens vej følger en dybere renselsesproces, en udglødning af hele pilgrimmens krop

og psyke. Det sidste mørke, rester af traumer, der har sat sig som underbevidste tanker og følelser, renses ud. Pilgrimmen forlader floden og kærlighedens paradisiske dal og begynder den anstrengende opstigning til ildens højderyg. Solen er nu på sit højeste og brænder ubønhørligt ned på pilgrimmen, der her gennemgår sin ilddåb, sine fyrre dage i ørkenen. Efter mange prøvelser når pilgrimmen forklarelsens bjerg og står lutret og gennemskinnelig for sjælens lys.

Det fjerde ledeord på pilgrimmens vej er *afkald*. Pilgrimmen fortsætter sin vandring på den anden side af forklarelsens bjerg og kommer ned i offerdalen, hvor den tætte og mørke bevoksning gør det vanskeligt at orientere sig. Men ledet af sjælen, som pilgrimmen nu har fuld og bevidst kontakt med, når pilgrimmen frem til en lysning i skoven. En kreds af sten omkring et stenalter markerer offerstedet, hvor pilgrimmen frivilligt giver afkald på sin jordiske krop, korsfæster og ofrer det rensede og lutrede legeme, der gives tilbage til naturen som en offergave.

Det femte og sidste ledeord er *tilbagevendelse*. Efter at have tilbragt natten i skoven når pilgrimmen om morgenen frem til foden af det højeste bjerg. Befriet for tyngden af sit jordiske legeme oplever pilgrimmen opstigningen som overraskende let. Pilgrimmen når toppen af pilgrimsbjerget og under sig selv at nyde den storslåede udsigt og følelsen af frihed en kort stund. Offerstenen, som under pilgrimmens lange vandring har forvandlet sig til en ædelsten, lægges på bjergets top. Så fylder pilgrimmen sin vandkrukke ved livets og kærlighedens kilde og begiver sig ned ad bjerget igen for at gå de brødre og søstre i møde, der stadig er på vej op og har behov for at få slukket deres tørst.

Her er en oversigt over de fem ledeord på pilgrimmens vej:

- ◉ efterfølgelse
- ◉ overgivelse
- ◉ selvforædling
- ◉ afkald
- ◉ tilbagevendelse

De fem ord kan som sagt betragtes som ledeord, eller de kan betragtes som overskrifter for fem parallelle veje, der tilsammen udgør pilgrimmens vej. For mig giver det mening at tale om fem veje, som vi som pilgrimme på jord kan følge enkeltvis eller flere veje ad gangen. Måske vælger vi at fokusere på en enkelt af vejene i en periode, i andre perioder har vi måske overskud til at følge flere veje på én gang. Det væsentlige er, at vi ikke behøver at vente til kulminationen på den første del af pilgrimmens vej, efterfølgelsens vej, før vi træder ud på den næste del, overgivelsens vej. Alle fem veje ligger åbne for os allerede nu og har efter min overbevisning gjort det altid. De fem veje er ikke bundet til nogen bestemt religion eller filosofisk retning, lige så lidt som kærlighedens lærer, som vi i Vesten kender som Kristus, ejes af nogen religiøs eller åndelig skole. Derfor har jeg valgt at kalde vejene *de fem universelle veje*.

I det følgende vil jeg kigge nærmere på de fem universelle veje, men inden da vil jeg præsentere en illustration, hvor de fem veje er samlet omkring det stærkeste symbol på guddommelig kærlighed og visdom, jeg kender.¹ De fem veje er afbildet som fem let genkendelige symboler: stjernen, duen, det gyldne hjerte, korset og vandkrukken. De fem symboler vil også blive uddybet inde i bogen.

Som det fremgår af illustrationen, er alle fem veje forbundet på kryds og tværs med hinanden og med målet i midten. Det forbindende netværk udgøres af en femstjerne, nærmere bestemt et pentagram. Pentagrammet er et ældgammelt tegn og symbol, der ikke alene rummer en stærk åndelig kraft, men også er en nøgle til at forstå menneskets og menneskehedens udvikling. Femstjernens "hemmelighed" bliver afsløret i kapitel syv, Den intelligente vej. Afbildningen af pilgrimmens vej i denne visuelle form har været et inspirerende tankemæssigt fokus for mig under mit forarbejde til bogen. Måske er det lidt af femstjernens magi, jeg har mærket.

Bogens struktur er meget enkel. Efter de fem hovedkapitler, et for hver af de fem universelle veje, følger fem kortere kapitler, der inddrager alle fem veje og anskuer pilgrimmens vej som en stjernevej, som den intelligente vej, som en vej i bevægelse, som en vej at blive og som et møde mellem veje.

Tilbage er for mig kun at ønske god læselyst og en god og forhåbentlig inspirerende vandring på pilgrimmens vej.

¹ Her i skikkelse af den danske billedhugger Bertel Thorvaldsens imponerende Kristusfigur, der står i Københavns domkirke, Vor Frue Kirke.

1: Efterfølgelsens vej

Lige siden jeg for år tilbage begyndte at interessere mig mere seriøst for livets indre dimensioner og min egen åndelige udvikling, har et særligt billede fulgt mig. For mit indre ser jeg en bølgende menneskemasse, en bred flod af mennesker, der bevæger sig gennem en dal. Dalen går gennem et landskab, der leder tanken hen på et norsk sceneri med lange dalstrækninger omgivet af høje fjeldsider. Menneskemassen bevæger sig langsomt og tæller både børn, unge, voksne og gamle. Det kunne næsten være en bibelsk scene, en *exodus* eller udvandring. Det kunne også være en flygtningestrøm, mennesker på flugt fra krig.

Langs med menneskefloden ser jeg nogle skikkelser, der har taget opstilling i diskret afstand af mængden. Som tavse hyrder eller vagtposter står de enkeltvis med nogle hundrede meters mellemrum. Nogle af dem har en hyrdestav eller pilgrimsstav i hånden. Jeg fornemmer, at de allerede har tilbagelagt vejstrækningen og er vendt tilbage for at hjælpe og vejlede dem, der stadig er på vej. Hvem er disse hjælpere, og hvor er mængden på vej hen?

Hvis jeg stiller skarpt med mine indre sanser, kan jeg høre en vedholdende mumlen stige op fra mængden. Det lyder som et fangekor, disharmonisk sang, klagende og slæbende, der mangler kun raslen fra lænkerne. Skingre stemmer blander sig med hæs brummen i en monoton kakofoni af menneskelige ytringer. En undertrykt desperation, der når

som helst kan bryde ud i oprør. Det går op for mig, at menneskemassen på én gang bevæger sig væk fra noget og hen imod noget andet. Væk fra en indespærring i et bundløst mørke og hen imod en større grad af menneskelig frihed. Et forjættet land, en anden og bedre verden.

Pludselig standser mængden op. Et barn peger op mod den mørke nattehimmel, hvor et lys er kommet til syne. Stemmerne forstummer, og alle synes at holde vejret. Så lyder en tone, først ganske svagt, men gradvis bliver den kraftigere. Tonen synes at komme fra stjernen, der nu lyser klart og overstråler alle andre stjerner på himlen. Nogle begynder at græde, andre falder på knæ ved synet og lyden. På en eller anden måde har stjernen rørt en dyb streng i dem, tændt et håb. Nogle prøver forsigtigt at efterligne lyden med deres stemme. Andre stemmer i og følger overtoner og undertoner til grundtonen. En harmoni opstår, og mængden sætter sig i bevægelse igen, men nu med en helt anden energi end før. Ingen er uberørte af hændelsen.

For mig er scenen med det bølgende menneskehav et sindbillede på efterfølgelse. Så levende står billedet for mig, at jeg til enhver tid kan fremkalde det, selv uden at lukke øjnene. Jeg sagde indledningsvis, at billedet har fulgt mig, men jeg har også fulgt billedet. Billedet er blevet en slags ledemotiv for mig i mit eget åndelige arbejde. Altså en form for efterfølgelse.

“There is a crack, a crack in everything, that’s how the light gets in,” synger den canadiske sanger og sangskriver Leonard Cohen.¹ Vi mennesker er lysvæsener i en fysisk krop, og derfor orienterer vi os efter lyset, fuldstændig ligesom dyr og planter. Lyset er vores sande hjem, vores sande tilstand. Af lys er vi kommet, til lys skal vi blive, og af lyset skal vi igen opstå. Vi er pilgrimme, det vil sige “fremmede”, i en fysisk verden, og den fysiske verden er i bund og grund et unaturligt sted at opholde sig for et lysvæsen. Men nu er vi her, og vi her er af én bestemt grund, der kan sammenfattes i et enkelt ord: udvikling.

Vores opgave som mennesker er at lukke lyset ind i verden, og det vil først og fremmest sige: ind i os selv. Vi er lysets ambassadører på jorden, lysets krigere. Men at lukke lyset ind er ingen nem opgave. Når vi har været i den fysiske verden et stykke tid, har vi en tendens til at glemme, hvor vi kommer fra. Som børn husker mange af os, hvor vi kommer fra, vi har en erindring om lyset, og mange børn kommunikerer helt naturligt med de usynlige lysvæsener, som er overalt omkring os. Men når vi bliver voksne, glemmer vi, og så tror vi, at den fysiske verden er vores sande hjem, at livet i tæt, fysisk stof er en naturlig tilstand. Vi fødes med øjne, men bliver hurtigt blinde som kattekillinger. Trods glem-somheden er der dog en lille del i os, der husker lyset, og den del er tiltrukket af lyset, længes efter lyset, følger lyset.

I virkeligheden er det ikke helt retfærdigt at dømme den fysiske verden ude som mørk og fremmed, som lysets modsætning. Det fysiske stof består nemlig også af lys, af lys-

¹ “Der er en sprække, en sprække i alt, det er sådan, lyset kommer ind.” Fra sangen “Anthem” af Leonard Cohen (1934-2016).

energi, det er bare lys med en umådeligt lav vibration. Og her kommer det med udviklingen ind i billedet. Vores opgave og mission som mennesker på jorden er at løfte stoffets vibration, fylde stoffet så meget med lys, at hele Jorden på et tidspunkt bliver en lysende, vibrerende klode. Hvordan gør vi det? Svaret er enkelt: ved at fylde os selv med så meget lys, som vi kan rumme.

Mængden af lys, som et menneske kan rumme, er et udtryk for det menneskes individuelle udvikling. Det viser simpelthen, hvor langt et menneske er nået på vejen. Jo mere lys vi rummer og dermed også udstråler, desto længere er vi på vejen. På ikoner og helgenbilleder er lyset ofte vist som en glorie omkring hovedet. Det fortæller os, at de afbildede personer er så "hellige", at lyset nærmest ikke kan være i dem, men strømmer ovenud gennem hovedet. At være hellig betyder egentlig bare at være "hel", og dermed også helt fyldt med lys. Hos hellige personer er de stoflige gevanter, som vi bærer i den fysiske verden, blevet så lysfyldte og gennemskinnelige, at lyset fra sjælen kan trænge igennem lagene og oplyse dem indefra.

Hvorfor blev menneskemængden i mit billede fra før så berørt, da stjernen viste sig på himlen? Fordi lyset fra stjernen kommunikerer med lyset i menneskene og vækker en fjern erindring i dem. I umindelige tider har de vandret i halvmørke, hen over en uendeligt vidtstrakt måneslette, og har kun haft månen og de svagt lysende stjerner at orientere sig efter. Pludselig lyser en af stjernerne op og overstråler alle de andre stjerner på nattehimlen. Nogle hører oven i købet stjernen synge på en måde, der vækker mindelser hos dem om en sfærisk musik, som de også har hørt engang for længe siden, dengang de endnu var lysvæsener i en indre lysverden.

Stjernens tilsynekomst markerer et afgørende vendepunkt i pilgrimmens lange vandring. Den markerer det store gennembrud, hvor lyset for første gang trænger igennem den næsten usynlige sprække i pilgrimmens ydre klædedragt. Lysets indtrængen medfører en total reorientering, en kalibrering af pilgrimmens indre kompas, og fra det tidspunkt er pilgrimmen ikke henvist til bare at traske i hælene på dem, der går lige foran hende eller ham. Fra det tidspunkt kan pilgrimmen selv finde vej gennem natten ved at følge lyset på himlen, som gradvis bliver afløst af en morgendæmring i horisonten, der angiver retningen for pilgrimmens vandring.

Lysets gennembrud er en længe ventet velsignelse, men samtidig er det en forklædt forbandelse, for lysets indtrængen provokerer og aktiverer kræfter, som søger mørket og helst undgår lyset. Med lysets indtrængen begynder den afgørende kamp mellem lysets og mørkets kræfter i mennesket.

Skal vi tro de åndelige kilder,¹ har menneskeheden i fjerne tider beboet andre kloder, før den kom til Jorden.² Drabelige kampe mellem lysets og mørkets kræfter har udspillet sig i tidligere faser af menneskehedens udviklingshistorie, og en stor del af det mørke, der hersker i dag, har vi bragt med os derfra. Dele af menneskeheden afveg dengang fra kærlighedens vej og forvildede sig ud på venstrehandsvejen, mør-

¹ Når jeg i bogen henviser til for eksempel "åndelige kilder", refererer jeg mere specifikt til den åndelige lære, der kendes som åndsvidenskaben, visdomslæren eller den esoteriske lære, som betyder den indre eller skjulte lære. En litteraturliste findes i *Pilgrim på jord*, som er den teknisk-åndsvidenskabelige del af trilogien.

² Menneskehedens kosmiske og planetariske fortid er beskrevet i *Pilgrim på jord*.